

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

Programmet i mänskliga rättigheter

EXAMENSARBETE

Kandidatuppsats
Höstterminen, 2020

Klimatapartheid

En retorisk analys

Författare: Josefine Lindholm

Handledare: Anneli Winell

Enskilda högskolan Stockholm

Abstract

How we talk about climate is almost as important as how we deal with it. How we choose our words, what tactics we use to persuade each other and how we get our points across, it will all influence the choices we make to adapt, mitigate and set rules for dealing with climate change. In the summer of 2019 special rapporteur Philip Alston released his report on climate change and poverty. The report came at around the same time as the newsfeed was filled with images of California's wildfires burning down neighbourhood after neighbourhood. But the discussion soon turned to debates regarding the use of private firemen to protect the houses of the rich and famous, in other words: the privatization of basic services. In his report Alston warns us about a scenario where the rich can pay their way to safety and the poor must face the consequences of climate change, he named the scenario climate apartheid. The purpose of this essay is to understand what Philip Alston means when he warns of an impending climate apartheid scenario and understand what consequences he sees. The method used to make the study is a critical rhetoric analysis, I have studied the rhetorical strategies Alston have used to try to persuade his readers. I have also used the theory of Yueng Foong Khong of analogies of war to try to understand the analogy of climate apartheid. What is said about climate apartheid is that it threatens the lives and rights of millions of people and it is of most importance that a strong and swift global cooperation is needed to save ourselves and protect the most vulnerable.

Climate Apartheid

Nyckelord

Klimat, klimaträttvisa, apartheid, fattigdom, mänskliga rättigheter.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
1.1	Syfte och Frågeställningar	6
1.2	Avgränsningar	7
1.3	Tidigare Forskning.....	7
1.4	Material.....	8
1.5	Metod.....	8
1.5.1	Retorik	10
1.5.1.1	Ethos, Logos och Pathos.....	11
1.5.1.2	Kontext	12
1.5.1.3	Disposition och Argumentation.....	13
1.5.1.4	Stil.....	14
1.6	Teori.....	15
1.6.1	Historiska Analogier.....	15
2	Resultat.....	20
3	Analys	28
4	Diskussion.....	33
5	Bibliografi.....	38

1 Inledning

Sommaren 2019 uppmärksammades de härjande bränderna i Kalifornien. Det var inte det faktum att bränderna blivit mer skadliga och varat längre under de senaste åren, eller att det bränt ner större ytor.¹ Det som gjorde att våra blickar drogs dit var diskussionen om privata brandmän som skyddade rika och kända människors hem. Frågan som diskuterades var huruvida det var rättvist med privatisering av grundläggande skydd, som brandmän. När man pratar om klimatkrisen handlar det ofta om smältande glaciärer, forskning och global uppvärmning. Den socioekonomiska utsattheten ignoreras och man förbiser de som blir som mest utsatta för klimatförändringarnas konsekvenser: de fattiga.

Samtidigt som detta händer drar sig mäktiga politiker undan från klimatåtgärder. USA lämnar till exempel Parisavtalet² och Brasilien öppnar för att skövla allt mer i Amazonas regnskog.³ I en artikel i Forbes så kritiserade författaren Michael Shellenberger språkbruket kring klimatdebatten, han skriver att debatten kantas av "apokalyptisk retorik" och extrem retorik"⁴ Om vi bara ser på politiska ledarna i Sverige har både Ulf Kristersson, partiledare för Moderaterna och Jimmie Åkesson, partiledare för Sverigedemokraterna ifrågasatt hur vi talar om klimatförändringarna och anklagat språket för att vara alarmism. De påstår att det är domedagsspråk som är till för att skrämna.⁵ ⁶ Under sommaren 2019 släpptes en rapport av Philip Alston som är FN:s

¹ Cagle, Susie. "California's fire season has been bad. But it could have been much worse" i *the Guardian*, 2019-11-01. <https://www.theguardian.com/us-news/2019/nov/01/california-wildfire-season-2019> [hämtad 2020-01-07].

² Kann, Drew. "US begins formal withdrawal from Paris climate accord" i CNN Politics, 2019-10-04. <https://edition.cnn.com/2019/11/04/politics/trump-formal-withdrawal-paris-climate-agreement/index.html> [hämtad 2020-01-08].

³ Philips, Dom. "Jair Bolsonaro launches assault on Amazon rainforest protections" i *the Guardian*, 2019-01-02. <https://www.theguardian.com/world/2019/jan/02/brazil-jair-bolsonaro-amazon-rainforest-protections> [hämtad 2020-01-08]

⁴ Shellenberger, Michael. "Why Apocalyptic Claims About Climate Change Are Wrong" i *Forbes*, 2019-11-25. <https://www.forbes.com/sites/michaelshellenberger/2019/11/25/why-everything-they-say-about-climate-change-is-wrong/#1f19640512d6> [hämtad 2020-01-08]

⁵ Rogvall Filippa. "Jag är rädd för de här alarmisterna" i *Expressen*, 2019-11-17. <https://www.expressen.se/nyheter/qs/klimat/alarmisterna-sager-at-oss-att-sluta-leva/> [hämtad 2020-01-07].

speciella rapportör på extrem fattigdom, rapporten hette "Climate change and poverty". I texten beskriver han hur klimatförändringarna hotar våra mänskliga rättigheter och speciellt hotade är de som bor i de fattigaste länderna. Alston uttrycker en oro för att ökad privatisering ska göra att de allra fattigaste blir ännu mer utsatta och att ojämlikheten mellan människor ska öka. Han varnar för en situation av klimatapartheid. Frågan är om uttrycket klimatapartheid kommer att kunna leda oss till att uppmärksamma de socioekonomiska dimensionerna i klimatkrisen eller om det kommer att tolkas som en del av ett alarmistiskt språk.

1.1 Syfte och Frågeställningar

I sin rapport om fattigdom och klimatförändringar varnar Philip Alston för ett scenario där det råder klimatapartheid. Men vad betyder det? Är det en riktig varning eller bara ett retoriskt knep för att få oss att agera?

Syftet med denna uppsats är att försöka tolka vad Alston menar med klimatapartheid. Hur definierar han begreppet och hur kan det tolkas?

Sedan undersöker jag vilka konsekvenser han ser? Hur skulle ett klimatapartheid scenario påverka våra liv och tillgången till inte bara grundläggande rättigheter utan också våra sociala, ekonomiska och politiska rättigheter? Vilka konsekvenser kan själva begreppet få?

Sammanfattningsvis kan man säga att de två frågeställningar som kommer att besvaras är:

- Vad menar Philip Alston med begreppet klimatapartheid?
- Vilka konsekvenser kan användandet av begreppet få i den rådande klimatdebatten?

⁶ Rogvall Filippa. "Jag är rädd för de här alarmisterna" i *Expressen*, 2019-11-17. <https://www.expressen.se/nyheter/qs/klimat/alarmisterna-sager-at-oss-att-sluta-leva/> [hämtad 2020-01-07].

1.2 Avgränsningar

I denna studie har jag fokuserat på Philip Alstons rapport och försökt att tolka begreppet klimatapartheid utifrån det Alston själv skrivit om. Jag gör inga jämförelser med hur andra tolkat begreppet och jag analyserar inte hur andra kan ha svarat på varken rapporten eller begreppet. Syftet med studien är att tolka Alstons rapport för att förstå hur han valt att använda begreppet klimatapartheid.

1.3 Tidigare Forskning

Apartheid Israel, the politics of an analogy

I denna bok samlar redaktörerna Jon Soske och Sean Jacobs 18 akademiker som berättar om användningen av analogin apartheid i Palestina/Israel konflikten.

Det som gör verket intressant för uppsatsen syfte är att den ger en fylligare bild av apartheid som en analogi. Då denna uppsats även studerar just apartheidanalogin i klimatförändrings diskussionen kan jag använda denna forskning som bakgrund att bygga på när jag studerar klimatapartheid fenomenet.

Det författare som jag använder mig av i uppsatsen är Suran Pillay, i hans text så redogör han för vilken betydelse Sydafrika har i diskussionen om Palestinas kamp för att vara en stat.⁷ Han går in i frågan om att legitimera våld och ingripande.

T.J Tallie undersöker analogin mellan Israel/Palestina och Sydafrika på en historisk nivå. Där diskuterar han liknelser och olikheter.

Även Sean Jacobs och Jon Soske diskuterar historiska liknelser och de viktigaste punkter som kännetecknar kampen i Israel/Palestina och Sydafrika.

The role of language in the climate change debate

⁷ Pillay, Suren." Checkpoints and counterpoints: Edward Said and the question of Apartheid" I Jacobs, Sean och Soske, Jon (red.). *Apartheid Israel: The Politics of an Analogy* [Elektronisk resurs]. (Chicago: Haymarket Press, 2015) s. 108.

I detta verk, av Kjersti Fløttum, studerar hon hur språket används i klimatdiskussioner och hur det språkval belyser attityder och beteenden. Det som gör verket intressant för denna uppsats är deras studie om hur olika aktörer konstruerar sina klimatagendor.⁸ Eftersom min uppsats studerar hur Philip Alston retorisk bygger sin text för att övertyga och speciellt hur begreppet klimatapartheid används för att övertyga fungerar även denna bok som grund att resonera utifrån. Det som intresserar mest är studien av Dimitrinka Atanasova och Nelya Koteykos om hur metaforer används i klimatdiskussioner och huruvida de används för att "reflektera eller påverka hur samhället besvarar klimatförändringar".⁹

1.4 Material

Denna studie är primärt byggt på Philip Alston rapport " *Climate change and poverty*".¹⁰ Alston skrev rapporten i sin roll som FN:s speciella rapportör om extrem fattigdom och mänskliga rättigheter. Då uppsatsen syfte är att tolka och förstå denna rapport har jag valt att inte ta in allt för mycket material, istället fokuserar jag på att genom retoriska strategier och teorier att tolka texten.

1.5 Metod

Denna uppsats är en kvalitativ textanalys. Kvalitativa metoder är ett övergripande begrepp som innefattar de metoder som bygger på textanalyser, intervjuer och

⁸ Fløttum, Kjersti." Language and climate change" i Fløttum, Kjersti (red.). *Role of Language in the Climate Change Debate* [Elektronisk resurs]. (New York: Taylor and Francis, 2017) s. 1-2

⁹ Atanasova, Dimitrinka och Koteyko, Nelya." Metaphors in online editorials and op-eds about climate change, 2006-2013: A study of Germany, the United Kingdom and the United States" i Fløttum, Kjersti (red.). *Role of Language in the Climate Change Debate* [Elektronisk resurs]. (New York: Taylor and Francis, 2017) s. 72

¹⁰ United Nations, General Assembly. Climate change and poverty: Report of the Special Rapporteur on extreme poverty and human rights, A/HRC/41/39, 2019-07-17, <https://undocs.org/A/HRC/41/39> [hämtad 2020-01-07].

observationer.¹¹ Enligt Johan Alvehus är kvalitativ forskning en form av tolkande forskning. Det centrala med tolkning inom kvalitativ forskning är att själv förstå tolkningsobjektet men att inte begränsa sig till det, sedan behöver du utveckla tolkningen utöver din egen förförståelse och bidra till en mer generell förståelse av fenomenet.¹² Genom att analysera skrivet material kan vi få en bredare förståelse för människors föreställningar av samhället och relationer mellan grupper i samhället.¹³ I en textanalys vill man ofta "analysera innehållet eller intentionen bakom en text", genom att då studera författaren och hans avsikter och grunden för att texten skrevs kan man få en rätt bra bild av den djupare meningen bakom texten.¹⁴ En textanalys är starkt sammankopplat till tolkningsläran (hermeneutik). Hermeneutik handlar om att tolka texter, hur forskaren undersöker vad de olika satsdelarna i en mening faktiskt betyder. Den hermeneutiska spiralen är speciellt intressant i detta syfte. Spiralen visar faserna i tolkningsprocessen och samspelet mellan dessa faser. Den betonar samspelet mellan text och forskare. En forskare studerar texter utifrån sina egna referensramar och detta kommer att påverka tolkningen.¹⁵

Då uppsatsen har som syfte att tolka begreppet klimatapartheid har jag valt att göra en kritisk retorikanalys. Syftet med att göra en kritisk retorikanalys är att undersöka hur övertygande texter är uppbyggda och hur de språkliga strategierna används i kommunikationen med varandra.¹⁶ För att förstå vad författaren menar måste man förstå kontexten, det större sammanhanget och hur texten förhåller sig till det samhälle som den befinner sig i.¹⁷ Att analysera ett tolkningsobjekts kontext bidrar till förståelsen

¹¹ Ahrne, Göran och Svensson, Peter. "Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap" i Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2015) s. 9

¹² Alvehus, Johan. *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 2. Uppl. (Stockholm: Liber, 2019) s. 22.

¹³ Boréus, Kristina. "Texter i vardag och samhälle" i Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2015) s. 158.

¹⁴ Sjöberg, Maria. "Textanalys" i Gustavsson, Martin och Svanström, Yvonne (red.). *Metod: guide för historiska studier*, 1. uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2018) s. 69

¹⁵ Sjöberg, 2018, s. 70-71.

¹⁶ Mral, Brigitte, Gelang, Marie & Bröms, Emelie. *Kritisk retorikanalys: text, bild, actio*. (Ödåkra: Retorikförlaget, 2016) s. 44.

¹⁷ Mral et al., 2016, s. 14

av objektet, samtidigt så kan man säga att förståelsen av objektet leda till en förståelse av samtiden.

En retorisk analys är delvis värderande också. Jag behöver analysera innehållet, avsikten och möjlig effekt. Fyller objektet sin funktion?¹⁸ Frågan blir då, är begreppet klimatapartheid passande? Vad har begreppet för funktion och vilken effekt kan det få?

Det som är viktigt att komma ihåg när det kommer till en kritisk retorikanalys är att den består av forskarens tolkningar. Tolkningen genomsyras med forskarens egna kulturella, sociala och historiska erfarenheter, och ur ens personliga egenheter. Därav vikten av att föra fram argumenten på ett rationellt och transparent vis.¹⁹

1.5.1 Retorik

Retorik är studien om hur vi kommunicerar för att påverka varandra.²⁰ Retoriken är med oss dagligen; när vi är ute på Facebook, pratar med varandra eller bara går förbi en reklamaffisch. Retorik är kommunikation som försöker övertala och övertyga oss. Det är detta som man kallar för praktisk retorik. Retoriken kan delas upp i tre kategorier: retorisk praktik (*rhetorica utens*), retorisk teori (*rhetorica docens*) och retorisk analys och kritik (*rhetorica studens*).²¹ Med retorisk teori menar man kunskapen om att övertyga, att välja rätt ord vid rätt tillfälle. Retorisk analys och kritik betyder att man studerar det retoriska uttrycket, man analyserar och granskar kritiskt dess användning.²²

Kritisk retorikanalys betyder alltså att man studerar användandet av retoriska strategier. Man vill genom den analysera innebörden av ett budskap, ifrågasätta budskapets utformning och undersöka om det finns etiska eller ideologiska följder inom

¹⁸ Mral et al., 2016, s. 17.

¹⁹ Mral et al., 2016, s. 15–16.

²⁰ Lindqvist Grinde, Janne. Klassisk retorik för vår tid, 1. uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2008) s. 25.

²¹ Kjeldsen, Jens E. Retorik idag: introduktion till modern retorikteori, 1. uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2008) s.13.

²² Mral et al., 2016, s. 12.

budskapet.²³ Men man kontrollerar inte enbart textens utformning, man undersöker sammanhanget och försöker ta reda på hur texten fungerar i ett större perspektiv. Hjälper eller stjälper de argument man visar upp?

Inom retorik finns det olika strategier man använder för att övertyga. Här nedan kommer jag lyfta fram några som är relevanta för denna uppsats.

1.5.1.1 Ethos, Logos och Pathos

Ethos använder man när man försöker vinna över publiken med hjälp av sin personlighet eller trovärdighet. Ethos är kopplat till språkhandlingen *delectare*, det betyder att man genom att "behaga" försöker vinna publikens förtroende eller intresse.²⁴ Med hjälp av ethos kan man granska talarens persona, vilka karaktärsdrag eller delar av sig själv som talaren framhäver för att locka publiken. Med ett starkt ethos har man mer trovärdighet. Människor skulle vara mer villiga att lita på en person eller organisation som har ett starkt ethos, till exempel en väletablerad tidning som Aftonbladet eller en verifierad politiker som använder Twitter för att uttala sig. Skulle informationen komma från en blogg eller ett anonymt konto på sociala media skulle det troligtvis genast kännas mindre pålitligt, det har ett svagt ethos. Enligt Aristoteles bestod ethos av tre aspekter; den goda karaktären (*arete*), det sunda förnuftet eller klokheten (*fronesis*) och den välvilliga inställningen (*eunoia*).²⁵ Dessa tre kategorier hjälper oss att analysera talarens ethos.

Logos betyder att argumentera, att vinna över publiken med väl valda argument. Här hör språkhandlingen *docere* in. Docere betyder att man undervisar och upplyser publiken.²⁶ Man försöker helt enkelt övertyga genom att använda fakta och sakliga argument. Logos är något som man måste anpassa efter publik: för lite fakta till en

²³ Mral et al., 2016, s. 13.

²⁴ Hellspång, Lennart. Forskningsuppsatsens retorik. 1. uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2014) s. 19.

²⁵ Mral et al., 2016, s. 35-37.

²⁶ Hellspång, 2014, s. 18-19.

akademisk grupp kan leda till att de tappar förtroendet medan för komplicerade termer till en grupp som inte är insatt i ämnet kan göra att de tappar intresset.²⁷

Pathos syftar på att väcka känslor för att övertyga. Språkhandlingen man använder här kallas *movere* vilket betyder att röra. En talare kan både använda sina känslor för att påverka eller få publiken att bli arga, hoppfulla eller rädda.²⁸ För att kunna röra publiken till känslor behöver talaren ha en viss förståelse för hur människor fungerar. Vad får människor att bli rädda eller ledsna? Arga eller glada?

1.5.1.2 Kontext

Kontexten består av tre delar: författare, genre och den retoriska situationen.

Det är viktigt att förstå vem författaren, talskrivaren eller talaren är. För analysens skull är det givande att förstå varifrån budskapet kommer. Man vill ta fram fakta om personen, vad har hen för bakgrund och kan det vara relevant för att förstå kontexten? Det kan vara av intresse att förstå författarens förhållande till ämnet.²⁹

Det finns tre typer av retoriska tal/text som går att urskilja från varandra. Syftet med att särskilja dessa från varandra är att man har olika publik och olika syften och använder sig av olika strategier för att nå publiken.

Genus judiciale syftar på tal man håller i domstol, det vill säga rättsliga tal. Det består av anklagelser eller försvarstal. Denna genre hanterar dåtid, att döma eller försvara något som redan har hänt. Publiken man vänder sig till är sådana som fattar formella beslut. *Genus deliberativum* handlar om politiska beslut och består av politiska tal. Här handlar talen om framtiden, man argumenterar för eller emot att göra något. Även här är publiken beslutsfattare.

Genus demonstrativum betyder ceremoniella tal, det kan exempelvis vara tal som hålls på fester och begravningar. Dessa tal handlar om nutiden. Man kan både hylla något eller smutskasta någon, dessa slags tal vänder sig till åskådare.³⁰

²⁷ Mral et al., 2016, s. 38–39.

²⁸ Mral et al., 2016, s. 39–40.

²⁹ Mral et al., 2016, s. 29–30.

³⁰ Lindqvist Grinde, 2008, s. 50–51.

Den retoriska situationen består av tre delar: det påträngande problemet (*exigence*), publiken (*audience*) och retoriska villkoren (*constraints*). Denna situation bjuder in till kommunikation och sätter gränser för vad talaren kan säga.³¹

Det påträngande problemet är en situation som tvingar talaren till orda. Det kan vara att du vill att din partner ska göra något i hemmet eller att ett företag som behöver lansera sin nya kampanj, situationen går enbart att lösas genom att kommunicera med andra och försöka övertyga dem.³²

Med publiken syftar man på de människor du måste rikta din kommunikation mot och som kan påverka den rådande situationen. Efter att talaren identifierat det påträngande problemet måste hen försöka övertyga en publik.³³ För att övertyga behöver man kunna identifiera sin publik och anpassa för det rådande situationen.

Retoriska villkor är de förutsättningar du har att påverka. Det kan vara allt från attityder och värderingar till lokal och tillgång till teknik (mikrofon, ljudanläggning etcetera).³⁴

Den retoriska situationen bestämmer vilka förutsättningar du har för att lyckas övertyga. För att framgångsrikt lyckas föra fram din retorik behöver du kunna läsa av din publik och rikta dina argument. Tillsammans med talare/textförfattare och genre bildar den retoriska situationen kontexten för din kommunikation.

1.5.1.3 Disposition och Argumentation

Dispositionen syftar på textens struktur. De olika delarna har olika funktioner och hur talaren lägger upp dessa delar påverkar publikens övertygelse. Klassisk retorik brukar dela upp dispositionen i fem delar: *exordium*, *narratio*, *propositio*, *argumentatio* och *conclusio*.³⁵ Man börjar med en inledning, sedan kommer bakgrunden eller en berättelse följt av en tes och argumentet som stödjer tesen. Som avslut kommer en sammanfattning eller avrundning av hela texten. Tesen och argumenten är de tyngsta

³¹ Kjeldsen, 2008, s. 84–85.

³² Mral et al., 2016, s. 30–31.

³³ Kjeldsen, 2008, s. 88.

³⁴ Mral et al., 2016, s. 32.

³⁵ Mral et al., 2016, s. 45.

och mest centrala bitarna, det är dessa bitas som är avgörande för att lyckas övertyga.³⁶ En argumentation kan se ut på olika sätt. Vissa kastar in massa olika argument av olika tyngder och andra lyfter tydligt fram några få och de kan presenteras på olika vis.³⁷

1.5.1.4 Stil

Stil, också kallad läran om *elocutio*, handlar om hur man klär upp orden. Själva orden och uttrycken påverkar åhöraren, därför måste man välja dem noggrant.³⁸

Inom kategorin stil finner vi stilfigurer. Stilfigurer är avvikelser från vanliga sätt att uttrycka sig, man kan säga att det är konstfulla formuleringar med retoriska syften. Anledningen till att man kan vilja använda dessa är att man kan väcka publiken, få dem att känna mer sympati för det du säger och förtydliga.³⁹ Stilfiguren trop är "ett ord eller ett uttryck som används i en annan betydelse än den gängse"⁴⁰ Med hjälp av troper försöker man framhäva, förtydliga och i vissa fall väcka publiken under ett långtråkigt tal. Troper kan vara till exempel: metaforer, liknelser ironier och fabler.⁴¹

1.5.2 Sammanfattning

För att förstå materialets sammanhang undersöks kontexten. Här utvärderas textförfattaren för att avgöra trovärdighet, studeras genren för att se den retoriska funktionen och sedan granskas den retoriska situationen för att bedöma vilka förutsättningar som finns för att rapporten ska kunna påverka. Sedan studerar jag Alstons teser och argument, genom att analysera de argument som framförs gör man en form av argumentsanalys, men en förenklad sådan som fokuserar på praktisk retorik.⁴² Tyngden ligger inte på att analysera själva argumentet utan på att studera hur de försöker uppnå sitt mål att övertyga. Genom att stapla upp argumenten analyserar jag

³⁶ Mral et al., 2016, s. 45–47.

³⁷ Mral et al., 2016, s. 47–49

³⁸ Lindqvist Grinde, 2008, s. 235–236.

³⁹ Mral et al., 2016, s. 59.

⁴⁰ Lindqvist Grinde, 2008, s. 256.

⁴¹ Mral et al., 2016, s. 59.

⁴² Mral et al., 2016, s. 47.

hur man tillämpat de retoriska strategierna: ethos, logos och pathos. Sedan undersöks användandet av troper, specifikt tropen analogi/liknelse. Detta för att förstå strategin bakom användandet av begreppet klimatapartheid. Då syftet är att förstå begreppet klimatapartheid anser jag att kontexten och argumenten bygger en stabil grund för att på bästa sätt kunna analysera begreppet med hjälp av teorin.

Även om jag analyserar de argument som Alston presenterar i sin rapport så gör jag inte en argumentsanalys eller diskursanalys i den klassiska meningen. I den retoriska analysen studerar man den praktiska användningen av argument och de strategier som används för att övertala.⁴³ I en diskursanalys analyserar man språkets användning, men inte enbart praktiskt utan det handlar om hur vi uppfattar och förstår varandra och vår samtid. Det handlar om hur språk och diskurser påverkar varandra och hur de konsumeras. Man analyserar även de sociala sammanhang som diskursen sätts in i.⁴⁴ Men då jag i denna uppsats enbart valt att undersöka hur Alston använder språket för att övertyga blir det specifikt en retorikstudie, jag jämför inte hans text med andras eller analyserar debatter där man går in och undersöker själva argumenten. Detta är heller inte en studie av semiotik där man studerar de valda ordens betydelse mer noggrant och på ett mer teoretiskt plan. Retoriken studerar det praktiska bruket medan semiotiken undersöker ordval och tecken.⁴⁵

1.6 Teori

1.6.1 Historiska Analogier

Yuen Foong Khongs studie om historiska analogier och dess användning handlar om hur beslutsfattare vänt sig till historien för att finna lösningar på sina utrikespolitiska dispyter. En analogi är en liknelse mellan två olika ting, mellan dessa två saker kan man

⁴³Mral et al., 2016, s. 47.

⁴⁴ Boréus, Kristina. "Diskursanalys" i Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2015) s. 179.

⁴⁵ Mral et al., 2016, s. 90-91.

dra paralleller. En analogi är inte enbart ett redskap för retoriken, det är även ett argument och ett logiskt resonemang.⁴⁶

I sin studie undersöker Khong vissa fall där beslutsfattare använder sig av "historiska läxor" för att avgöra hur man ska lösa situationer. Han har utgått från tidigare studier om beslutsfattare som använt det man lärt sig från historien för att rättfärdiga sina val att gå in i strid eller att avstå från strid.⁴⁷ Ett exempel är attityden de europeiska ledarna hade mot Hitler under 1930-talet. Storbritannien och Frankrike ansåg att första världskriget hade varit ett misstag och att det skedde på grund av att man överreagerat och varit alldeles för fastlåsta i strikt diplomati. Man anammade en "inga fler somrar som 1914" attityd, vilket ledde till att man hade en försonande ton mot Tyskland. Resultatet blev att man senare gav efter i München för att inte skapa fler somrar som 1914.⁴⁸

Med historiska analogier kan man resonera att man kan se en parallell mellan två olika händelser borde man kunna finna fler liknelser. Tankegången ser ut såhär: AX: BX::AY:BY. Som ett exempel på denna tankegång tar Khong upp München analogin i Vietnam diskussionen: eftergiftspolitiken i München (A) skedde på grund av västvärldens slöhet (X); eftergiftspolitiker i Vietnam (B) sker också på grund av västvärldens slöhet (X). Att man blidkade i München (A) ledde till att andra världskriget (Y) startade; alltså betyder det att blidkandet av Vietnam (B) också skulle leda till ett världskrig (Y). Man har alltså genom användandet av en historisk analogi antytt vilka konsekvenser liknande handlingar kan ha i en ny situation.⁴⁹

Anledningen till att beslutsfattare använder sig av historiska analogier är, enligt Khong, för att finna möjliga lösningar på sina egna dilemman. Men det finns en skeptisk sida av teorin som anser att historiska analogier enbart används för att rättfärdiga val och övertyga. Ett av skälen som skeptikerna tar upp är att länken mellan valet av historiska analogi och valet av policy inte redovisas tillräckligt väl, påverkades verkligen policy-

⁴⁶ Chang, Yan. "On rhetorical functions and structural patterns of analogy" i *Theory and Practice in Language Studies* vol. 2, nr 12 (2012) s. 2387-2592, här s. 2387-2388.

⁴⁷ Khong, Yuen Foong. *Analogies at war: Korea, Munich, Dien Bien Phu, and the Vietnam decisions of 1965*. (Princeton: Princeton University Press, 1992) s. 6

⁴⁸ Khong, 1992, s. 4.

⁴⁹ Khong, 1992, s. 7.

valet av den historiska analogin?⁵⁰ Dessutom anser de att beslutsfattare använder opassande analogier, de upplyser inte om situationen. Vikten ligger på ytliga och irrelevanta paralleller. Det är de här argumenten som skeptiker använder för att ifrågasätta historiska analogiers effektivitet.⁵¹

För att undersöka hur den historiska analogin påverkar beslutsfattaren använder sig Khong av något han kallar AE ramverket. AE står för analytisk förklaring (analytical explanation).⁵² Historiska analogier ses som "intellektuella verktyg" som beslutsfattare kan använda för att bestämma hur de ska handla. AE ramverket pekar ut sex saker som analogierna utför:

1. Definierar "problemets natur". Detta sker genom att man jämför med en liknande situation som beslutsfattaren kan mer om.⁵³
2. Ger en känsla för vad som kan stå på spel. Kan liknande beslut leda till stora krig eller stora skador? Man undersöker vad för konsekvenserna händelsen man jämför med fick.⁵⁴
3. Föreslår möjliga lösningar på problemet.⁵⁵
4. Visar på hur chanserna för att lyckas ser ut.⁵⁶
5. Utvärderar moralen i handlingen.⁵⁷
6. Varnar för faror som associeras med de olika valen man gör.⁵⁸

⁵⁰ Khong, 1992, s. 7-9.

⁵¹ Khong, 1992, s. 12.

⁵² Khong, 1992, s. 10.

⁵³ Khong, 1992, s. 20.

⁵⁴ Khong, 1992, s. 20-21.

⁵⁵ Khong, 1992, s. 21.

⁵⁶ Khong, 1992, s. 10.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

Genom att gå igenom de sex stegen kan man se hur den valda historiska analogin påverkade beslutsfattarens process i valet av handling i en situation.

Khongs teori om historiska analogier och sitt ramverk för att analysera dess potentiella påverkan på beslutsfattare är en passande teoretisk utgångspunkt för att studera användandet av begreppet klimatapartheid. För det första ger den oss förståelse för hur man kan se på analogier som argument för att påverka till en viss handling. Sedan ger den oss även en metod för att analysera vilka konsekvenser denna handling kan få. Eftersom denna studie inte tar in andras röster i diskussionen om klimatapartheid eller intervjuar sakkunniga människor om hur konsekvenserna av ett sådant begrepp kan se ut kan teorin om AE ramverket ge oss verktygen för en starkare tolkning.

Zheng Wang kritiserar Khongs försvar av historiska analogier i politiska sammanhang. Wang påpekar att historiska analogier kan vara farliga och tar som exempel upp situationen mellan Kina och Japan för att förtydliga sin poäng. Enligt Japans premiärminister finns det paralleller mellan Japan och Kinas relation med Storbritannien och Tysklands relation innan första världskriget. Han ville att man skulle likna Kina med Tyskland år 1914 och därav vara rädda och oroliga för deras handlingar.⁵⁹ Eftersom västvärlden inte velat ha en sommar som 1914 igen och i flera fall använt den analogin ville Japans premiärminister att man inte ska försöka blidka Kina och därav skapa ett till världskrig. På samma sätt har Kina dragit paralleller mellan moderna Japan och imperialistiska Japan, detta för att argumentera för att militarismen i Japan blir starkare och att man bör vara på vakt.⁶⁰

Wang påpekar att även om Kina och Japans relation delar egenskaper med relationen mellan Storbritannien och Kina år 1914 ser världen väldigt annorlunda ut, i dag lever vi i en global värld medan 1914 var det fortfarande imperialistiskt. Dessutom är många av de liknelser mellan dagens Japan och det imperialistiska Japan ojämförbara, de politiska och sociala institutioner och utrikespolitiken som finns i Japan idag ser helt annorlunda

⁵⁹ Wang, Zheng. "The dangers of history analogies" i the Diplomat, 2014-07-25. <https://thediplomat.com/2014/07/the-dangers-of-history-analogies/> [hämtad 2020-01-07]. s. 3.

⁶⁰ Ibid.

ut jämfört med förr.⁶¹ Wang anser att det kan vara farligt för politiska ledare att använda historiska analogier och påpekar även att vi inte är fastlåsta vid historien, bara för att något hänt förut behöver inte ett liknande beslut leda till samma resultat.⁶²

Även med det skeptiska perspektivet och Wangs kritik mot teorin så anser jag att den är passande. För att använda en teori är det viktigt att förstå att det finns andra perspektiv och luckor i logiken. Att enbart förklara klimat apartheid med hjälp av teorin skulle enkelt kunna göra analysen ytlig och tandlös, men genom att belysa teorin med andra perspektiv blir tolkningen fylligare och får mer substans inför kommande diskussioner.

Det första steget i att analysera begreppet klimatapartheid enligt Khongs teori om krigsanalogier är att dra paralleller mellan den bild som Alston målar upp med klimatapartheid och den ursprungliga apartheid i Sydafrika. Dessa liknelser behöver inte vara många eller speciellt djupgående, parallellerna behöver vara det som är allmänt vetande om situationen och inte det experter vet. Anledningen till att liknelserna kan vara svaga är för att det handlar om kognitiv psykologi, hur vi behandlar den information vi får. När vi läser eller hör begreppet klimatapartheid är det inte speciellt konstigt att vi drar en parallell till apartheid, det finns i namnet. Om vi hör något nytt kommer våra hjärnor att försöka spara oss energi och tid och assimilera in den nya informationen i strukturer som redan finns i våra hjärnor. Enkelt och slätt gör hjärnan en genväg för oss att ta. För att göra dessa förenklingar använder vi oss av något som man kallar scheman och analogier. Ett schema är som din egen teori, man göra generaliseringar från ens egna erfarenheter. Den är också mer abstrakt än vad en analogi är. Om vi hade undersökt begreppet klimatorättvisa och då dragit parallellen till ekonomisk orättvisa, då hade vi kanske studerat orättvisor från en rad olika länder för att jämföra, Det hade varit ett schema. En analogi är fastare, den kopplar till en mer specifik situation som man har sparat i minnet. Som klimatapartheids koppling till apartheid i Sydafrika.⁶³

⁶¹ Chang, 2012, s. 4.

⁶² Ibid.

⁶³ Khong, 1992, s. 25-27.

Apartheid var ett samhällssystem som varade mellan 1948 och 1994 i Sydafrika, detta system sanktionerade rasdiskriminering, politiskadiskriminering och ekonomisk diskriminering mellan den vita minoriteten och icke-vita majoriteten. Varför apartheid hände i Sydafrika är omdiskuterat och komplicerat, men enligt vissa forskare inom ämnet fick det sitt startskott under andra världskriget. Kriget gjorde att det ekonomiska klimatet i Sydafrika växte då fabriker växte fram för att möta behovet av krigsmaterial, samtidigt blev det svårt för den icke-vita befolkningen att klara sig utanför storstäderna på grund av att landet såg en av de värsta torkarna i deras historia under samma period. Många från landsbygden sökte sig in till städerna för att jobba i fabriker. Detta skapade konkurrens mellan den vita befolkningen och den icke-vita befolkningen. De gamla kolonisatorerna var nu rädda att ursprungsbefolkningen, som var en majoritet, skulle återta sitt land.⁶⁴ Under årtal av demonstrationer och reaktioner från andra länder protesterade man mot orättvisorna vilket sedan ledde till att systemet ebbade ut. Men även långt efter apartheids slut kan man se de sociala och ekonomiska effekterna av systemet.⁶⁵ Under apartheidtiden då staten förtryckte en stor del av sin befolkning kom utländska investerare in och ekonomin växte. Men det var bara något den vita delen fick ta del av. De som inte tillhörde det vita samhället fick leva i fattigdom.⁶⁶ Som man kan förstå är detta en förenklad förklaring av apartheid

2 Resultat

För att kunna analysera Alstons rapport behöver vi förstå den kontext den befinner sig i. Detta ger oss en chans att ta oss djupare än vad vi kan se på ytan. Med kontext syftar jag på situationen som talet/texten existerar i, författarens utgångsläge och den genre som texten faller in i.⁶⁷ En analys av en artikel i en dagstidning kommer att skilja sig från en analys av en rapport, och en analys av en reklamfilm skiljer sig från den av en politisk debatt i tv. Vi använder inte samma typ av strategier för att påverka en grupp

⁶⁴ Clark, Nancy L. och Worger, William H. *South Africa: the rise and fall of apartheid* [Elektronisk resurs], 2. uppl. (Harlow: Longman, 2011) s. 37-38.

⁶⁵ Encyclopaedia Britannica. "Apartheid" i Encyclopaedia Britannica, 2019-09-05. <https://www.britannica.com/topic/apartheid> [hämtad 2020-01-07].

⁶⁶ Clark och Worger, 2011, s. 68.

⁶⁷ Mral et al., 2016, s. 27.

förskolebarn som en grupp akademiker, för att identifiera dessa olika strategier behöver vi förstå vad det är som skiljer sig mellan dem.

Författare

Philip Alston är en Australiensk juridikprofessor på New York University of Law där han lär ut internationell rätt, människorätt och internationell straffrätt. Han har varit konsult på bland annat internationella arbetsorganisationen (ILO), FN:s utvecklingsprogram (UNDP) och kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter. Han var special rådgivare till kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter på milleniemålet och var ordförande för FN ekonomiska, sociala och kulturella rättigheters kommittee mellan 1990–1998. Sedan 2014 har han varit FN:s speciella rapportör på frågor gällande extrem fattigdom och mänskliga rättigheter.⁶⁸

Rapporten är skriven i Alstons roll som speciella rapportör gällande extrem fattigdom. En speciell rapportör är en expert som inte är bunden till FN och som har mandat att skriva rapporter och ge råd om människorättsfrågor. Det säger oss att Alstons ethos är starkt inom denna kontext. Men det är väldigt subjektivt, självklart kommer inte alla att hålla med om att han är trovärdig. Men inom kontexten då det är beslutsfattare från FN som är den huvudsakliga publiken så kan man tolka det som att han, med sin ställning och sina erfarenheter, har ett starkt ethos.

Retoriska situationen

Genom att analysera den retoriska situationen får vi en fördjupad insyn i objektet, vi undersöker de omständigheter kring objektet för att förstå dess samtid, den tänkta publiken och möjliga attityder.⁶⁹

Det första vi studerar är det påträngande problemet. Det påträngande problemet är den situation eller händelse som gör att författaren tar till orda.⁷⁰ Detta är inget som framkommer i rapporten, men med tanke på väderfenomenen de senaste åren och USA s

⁶⁸ New York University School of Law, "Philip G. Alston" 2020-01-07. <https://its.law.nyu.edu/facultyprofiles/index.cfm?fuseaction=profile.biography&personid=19742> [hämtad 2020-01-07].

⁶⁹ Mral et al., 2016, s. 30-32.

⁷⁰ Mral et al., 2016, s. 31.

utträdande ur Parisavtalet fanns behovet av att upplysa och påverka beslutsfattare. I rollen som speciella rapportören ska man släppa rapporter på sitt ämne, Alston har en position där han har möjligheten att uttrycka bekymmer för det problem han ser. Sedan kommer vi till den retoriska publiken. Här behöver vi undersöka vilka de tänkta åhörarna är.⁷¹ Alstons rapport riktar sig till beslutsfattare på FN. FN blir då den publik som språket är anpassat till. För att övertyga i denna situation krävs det andra metoder än vad det hade gjort till en allmän publik, denna publik är redan insatta i ämnet och kunniga inom sfären av rättigheter.

De retoriska villkoren är de specifika omständigheter som påverkar hur väl ens budskap kommer att nå fram till publiken. Det kan handla om fysiska omständigheter som lokal eller ljudanläggningar om det handlar om ett tal. Men om det som i detta fall handlar om en rapport kan man undersöka bland annat attityder, värderingar och tidigare händelser. Syftet är att förstå om man kommer möta något specifikt motstånd när man försöker övertyga och avgöra hur väl ens budskap har möjlighet att nå fram.⁷² FN:s attityd mot klimatförändringar är något som Alston kritiserar i rapporten, han påstår att han FN har misslyckats med att ta frågan på allvar och enbart "lagt det till listan" även fast alla tecken pekar på att problemet kräver snabbt handlande.⁷³ Dessutom anklagar han hela mänskliga rättighetssamhället för att ha en ovilja mot nya lösningar och enbart förlitar sig på att allt kan lösas genom redan etablerade medel.⁷⁴ Det kan alltså ligga ett litet motstånd i vägen för att lyckas övertyga, och då måste man anpassa strategierna utefter det. Alston har gjort detta genom att använda mycket siffror och fakta för att informera om hur allvarligt läget är och genom att vara lösningsorienterad med sin kritik, han säger inte bara att man gjort fel utan han är tydlig med vad man kan göra för att lösa problemet.

Genre

⁷¹ Ibid.

⁷² Mral et al., 2016, s. 32.

⁷³ A/HRC/41/39, s.5, paragraf 16.

⁷⁴ A/HRC/41/39, s.14, paragraf 62.

För analysens syfte kan det vara bra att analysera vilken retorisk genre texten faller in i. Undersökningen av genre tillhörighet ger oss en övergripande blick över vad det är för text och vilka retoriska funktioner som används för att övertyga.⁷⁵

Alstons rapport faller inte enbart in i en genre, vilket de flesta tal eller texter inte gör. Han försöker övertyga till en förändring för att lösa ett problem i framtiden. Detta faller väldigt tydligt in i de politiska talens genre. Men samtidigt är en stor del av hans text kritik mot stater och FN och det tyder på en lutning åt de juridiska talen. Alston vill att man bedömer de handlingar, eller brist på handlingar, som gjorts tidigare. Man ska döma handlingar som dåliga för att förstå att en förändring krävs.

Rapporten

I rapportens inledning använder kan vi tolka det som att Alston använder strategier för att få läsarna att förstå klimatförändringarnas allvar, han gör det genom att ta fram citat från två Nobelpristagare i ekonomi och Påven. Alston har genom att skriva rapporten i sin roll som speciella rapportören och sin bakgrund redan visat på ett starkt etos, han förstärker sedan sin trovärdighet genom att använda citat från andra kunniga och trovärdiga människor. Han är snabb på att påpeka samhällets tillkortakommanden när det kommer till att agera och pekar på att de allra fattigaste kommer att få ta den största smällen av klimatkonsekvenserna, men att ingen i slutändan går fri.⁷⁶ Hur kan vi tolka vad Alston försöker säga här? Han vill att vi ska känna något, att vi ska känna oro, rädsla kanske till och med ilska över att man inte lyssnar på varningar. Här används pathos för att förbereda läsaren för vad som kommer, det ger oss ett litet smakprov på vad som senare kommer att tas upp i texten.

I den inledande delen av en text finns det tre mål man vill uppnå: att väcka intresse, välvilja och skapa ett förtroende. Meningen är att få läsaren att vilja läsa vidare.⁷⁷

Diskussioner om klimatförändringar är mer aktuellt idag än någonsin. Som Alston skriver har de senaste fem åren varit de varmaste vi mätt i modern tid och att koldioxidutsläppen började att öka igen 2017 efter att ha jämnats ut under de tre åren

⁷⁵ Mral et al., 2016, s. 29.

⁷⁶ A/HRC/41/39, s.1 paragraf 1.

⁷⁷ Lindqvist Grinde, 2008, s. 202.

innan.⁷⁸ Valet att lyfta just denna information är effektivt då det visar på en förändring, eller snarare förvärring av ett problem som är väldigt omtalat, eftersom det är omtalat är chansen större att läsaren redan har förkunskap om ämnet och då lockas att fortsätta läsa när man beskriver att det blir värre.⁷⁹

Genom att Alston skrivit rapporten i sin roll som speciell rapportör så kan man tolka det som att det finns ett visst förtroendet där från start, hade det varit allt annat än en rapport till FN själva hade det kanske inte betytt lika mycket. Sedan har vi välvilja, med välvilja menas det att få läsarna att förstå att man vill dem väl. Det kan vara att smickra eller kanske genom att visa någon form av samhörighet.⁸⁰ Ett exempel på att han visar välvilja i texten är att han kritiserar även sig själv och sina tidigare arbeten i rapporten.

81

En viktig del att analysera är hur Alston presenterat bakgrunden till sina argument, detta kallas inom retoriken för narratio. Man måste ge den fakta som behövs för att kunna förstå argumenten, förbereda läsarna helt enkelt.⁸² Alston förbereder oss genom att påpeka att mer skada mot vår jord har skett under de tre decennier som Förenta Nationernas klimatpanel har funnits.⁸³ Detta förbereder läsaren på den kritik som kommer att komma. Han tar också upp Parisavtalet från 2015, detta avtal syftar på att hålla den globala uppvärmningen på under 2 grader och man strävar efter att inte gå över 1,5 grader. Han förklarar att strävan efter detta kommer att kräva stora förändring och även om vi lyckas kommer det att leda till att miljontals blir utsatta för vattenstress, dåliga skördar och värmeböljor.⁸⁴ Det är inom dessa ramar som mycket av klimatpolitiken utgår från, då detta är något som är återkommande inom rapporten är det bra att förbereda läsarna för det. Klimatdiskussioner handlar oftare om höjda havsytter och smälta glaciärer, hur det påverkar sociala och ekonomiska förhållanden

⁷⁸ A/HRC/41/39, s.1 paragraf 4.

⁷⁹ Lindqvist Grinde, 2008, s. 204-205.

⁸⁰ Hellspong, 2014, s. 100.

⁸¹ A/HRC/41/39, s.6 paragraf 21.

⁸² Johannesson, Kurt. Retorik eller konsten att övertyga, 2., rev. och omarb. uppl. (Stockholm: Norstedt, 1998) s. 66-67.

⁸³ A/HRC/41/39, s. 2 paragraf 3.

⁸⁴ A/HRC/41/39, s.3 paragraf 5-7.

förbises ofta. Här riktar han fokus, för även om det är en rapport om klimatförändringar handlar det inte enbart om klimatet utan även om hur det påverkar sociala och ekonomiska situationer. Alston beskriver sedan hur klimatförändringar påverkar mänskliga rättigheter, fattigdom och ojämlikhet. Här lyfter han fram fakta som till exempel att sedan år tvåtusen har människor i fattigare länder dött till följd av katastrofer sju gånger mer än vad man gjort i rikare länder,⁸⁵ att klimatförändring riskerar att sätta 120 miljoner i fattigdom till 2030⁸⁶ och att det är de rikaste länder som har stått för större delen av utsläppen och har tjänat på det, de har de bästa förutsättningarna för att överleva medans de fattigaste har de sämsta förutsättningarna och har stått för en väldigt liten del av utsläppen.⁸⁷ Enligt klassisk retorik ska narration vara kort, klar och trovärdig.⁸⁸ Alstons bakgrund har följt denna strategi då den är kort, genom att ge mycket fakta i denna del var han tydlig och trovärdig också. Han har alltså inte gått in och försökt att förklara något komplicerat i detta stadiet och i en rapport som denna litar man på fakta, här vill man ha väldigt lite egna tankar.

Tesen i Alstons rapport kan sammanfattas till att vi behöver stora omstruktureringar inom samhället, ekonomin och mänskliga rättighets regimen för att kunna hantera klimatkrisen och förstärka skyddet för mänskliga rättigheter, speciellt för de som är mest utsatta.⁸⁹ Alston väljer att presentera tesen redan i rapportens introduktion och med tanke på vad det är för slags rapport och till vilken publik den vänder sig är det ett logiskt val, då. Anledningen till att man väljer att presentera tesen i början är att ge intryck av ärlighet och att få läsaren att snabbt bli uppmärksam genom att snabbt presentera vad man vill göra med texten.⁹⁰ I detta fall kan man uppfatta det som att Alston vill få läsarna uppmärksamma på syftet. Eftersom han kommer med kritik mot det institut han vill förändra är det strategiskt smart att visa upp tesen tidigt för det bevisar en välvilja, han kritiserar inte bara utan har en poäng med kritiken och en idé om vad som behöver förändras.

⁸⁵ A/HRC/41/39, s.4 paragraf 10.

⁸⁶ A/HRC/41/39, s.4 paragraf 13.

⁸⁷ A/HRC/41/39, s.4-5 paragraf 14.

⁸⁸ Lindqvist Grinde, 2008, s. 211–212.

⁸⁹ A/HRC/41/39, s.1 paragraf 2.

⁹⁰ Lindqvist Grinde, 2008, s. 214.

Argumenten för tesen är många, jag har valt att lyfta fram de starkaste och de mest retorisk tyngd. Jag har även valt att presentera argumenten för ekonomi, samhälle och mänskliga rättighetsregimen separat för att det inte ska bli "stökigt" att ta sig igenom. Argumenten lyfts fram enligt en modell av huvudargument och stödargument.

Argument för en omstrukturering av världsekonomin:

Huvudargument 1: Om vi fortsätter den kurs som idag kommer vi att förstöra den globala ekonomin.

Stödargument 1: En stor del av den ekonomiska tillväxten har skett genom utvinning av naturresurser, på bekostnad av miljön. Men försvinnande naturresurser, klimathot och förändrade ekosystem hotar den ekonomiska balansen.⁹¹

Stödargument 1 för stödargument 1: Studier visar att vid 2 graders globala uppvärmning skulle vi se socioekonomiska förluster på 69 miljarder på grund av ökad temperatur och andra väderfenomen.⁹²

Stödargument 2 för stödargument 1: Om vi lyckas stanna på en uppvärmning på 1,5 grader till 2100 kommer värmestress att orsaka en förlust på 2 procent av arbetstider till 2030, det är ungefär 72 miljarder heltidsjobb.⁹³

Huvudargument 2: Att förlita sig på att den privata sektorn alldeles för mycket är ett misstag.

Stödargument 1: Som man har sett med fossilbränsle industrin kommer en övertro på de privata aktörerna leda till privatiseringar och överanvändning av naturresurserna. Detta förvärrar bara den globala uppvärmningen och riskerar att orsaka stora skador på åtnjutandet av våra mänskliga rättigheter.⁹⁴

Stödargument 2: Att privatisera det skydd som människor behöver istället för att hjälpa världen att anpassa sig till klimatförändringar skulle leda till en klimatapartheid situation. De rika kan köpa sig fri medan resten får lida.⁹⁵

Argument för omstrukturering av sociala säkerhetsnät.

Huvudargument 1: Vi behöver ett starkt socialt säkerhetsnät för att kunna hantera

⁹¹ A/HRC/41/39, s.10 paragraf 40.

⁹² A/HRC/41/39, s.10 paragraf 42.

⁹³ Ibid.

⁹⁴ A/HRC/41/39, s.8 paragraf 33.

⁹⁵ A/HRC/41/39, s.12 paragraf 51.

övergången till en grön ekonomi.

Stödargument 1: Att övergå till en grön ekonomi och göra det man behöver för att skydda från klimatförändringar kommer troligtvis leda till förlust av jobb, specifikt inom kol-branscherna. Men många fler jobb kommer att skapas via ett byte till förnybarenergi, utvecklingen av elektriska bilar och ökandet av energi effektiva byggnader.⁹⁶

Stödargument 2: Vi behöver skydd på lokal nivå för att hjälpa arbetare hantera förflyttningen från dagens energisystem till en förnybar. Då behöver man stöd för de som förlorat jobben, hjälpa dem i deras övergång och se till att de nya jobben har bra standard.⁹⁷

Stödargument 3: Skulle man inte skapa dessa strukturer eller misslyckas att upprätthålla dem skulle det leda till stora jobbförluster vilket starkt skulle påverka de fattiga, leda till förstärkta jobb diskrimineringar och bryta ner sociala och arbetskydd.⁹⁸

Argument för omstrukturering av mänskliga rättighets regimen.

Huvudargument 1: Idén om att människorätts lagar enbart har en marginal roll i klimatfrågan måste lämnas bakom oss, mänskliga rättigheter måste bli en del av lösningen.

Stödargument 1: Utöver rätten till liv, hälsa och hygien kommer även de politiska och medborgerliga rättigheterna hotas under förvärrade klimathot. Dessa rättigheter måste kunna skyddas när till exempel stater utropar nödläge eller när klimatflyktingar börjar strömma in.⁹⁹

Stödargument 2: Det är särskilt viktigt att skydda ekonomiska och sociala rättigheter under denna kris. Förlust av land, hem, tillgång till mat och vatten kommer att ske och man måste se till att dessa rättigheter respekteras så att stater planerar och bygger strategier kring problemet.¹⁰⁰

De argument han använder mest är av logos karaktär, alltså faktafyllda och formade för

⁹⁶ A/HRC/41/39, s.13 paragraf 57.

⁹⁷ A/HRC/41/39, s.13 paragraf 58.

⁹⁸ A/HRC/41/39, s.13-14 paragraf 59.

⁹⁹ A/HRC/41/39, s.15 paragraf 66.

¹⁰⁰ A/HRC/41/39, s.15 paragraf 67.

att lära ut. Eftersom det är en rapport där beslutsfattare från FN är den främsta publiken är det ett logiskt val av strategi. Men det blandas ändå in en del pathos argument, sådant som får en att känna. Det största exemplet av detta är när han använde begreppet klimatapartheid, detta är något inom retorik som kallas en topik. En topik används för att "skjuta" läsarnas tankar till en viss ställning, man avviker språkligt av strategiska skäl för att få publiken att reagera.¹⁰¹ Klimatapartheid hamnar under topiken liknelse, genom att likna med något som är negativt laddat som apartheid så kan man tolka det som att Alston vill att tankarna ska gå åt det hållet.¹⁰²

Då rapporten riktar sig till FN har Alston valt att tala till läsarnas förnuft genom att ge fakta. Dessa former av argument är de som fungerar bäst i detta fall. När det kommer till karaktär visar han upp det dels genom sin bakgrund och dels genom att använda mycket fakta vilket inom denna kontext skapar tillit. Ethos existerar redan från början i detta fall. Men han lyckas väcka känslor genom att hela tiden påminna om att det är de som är som fattigast som blir mest utsatta, detta är bra att påminna om mellan all fakta så att man kan föreställa sig det lidande som kan stå på spel. Själva argumenten innehåller inte många ethos drag men ett av de tyngsta argumenten är tydligt känslframkallande, det är argumenten om klimatapartheid. Att använda denna liknelse är en stark strategi, den leder läsarna till känslor av orättvisa och gör att vi ska förstå allvaret i situationen. I nästa kapitel undersöker vi begreppet klimatapartheid närmare.

3 Analys

I denna del kommer jag att redogöra för begreppet klimatapartheid i relation till Yuen Foong Khongs teori om historiska analogier.

Låt oss först diskutera vad begreppet historisk analogi är i detta sammanhang. En historisk analogi är en liknelse mellan två historiska händelser som sätt bredvid varandra för att dra paralleller emellan. Syftet är att "lära sig från historien" och man

¹⁰¹ Mral et al., 2016, s. 59.

¹⁰² Lindqvist Grinde, 2008, s. 142-143.

resonerar då att om två händelser är lika varandra i ett avseende då bör de likna varandra i fler. Detta kan representeras i formeln $AX:BX::AY:BY$.¹⁰³ Funktionen som en analogi har är att den hjälper oss att hantera ny information och hjälper oss att förstå den nya situationen genom att länka samman den med något du redan vet.¹⁰⁴ Vi kan säga att historiska analogier fungerar som genvägar i hjärnan så att vi snabbare kan få en uppfattning om en situation.

Den framtidsbild Alston målar upp är där man lägger förmycket tilltro till den privata sektorn vilket leder till att de rika kan betala sig fria från klimatförändringarnas konsekvenser medan resten av världen får lida.¹⁰⁵ Faran han ser är att man privatiserar grundläggande service som finns till för att hjälpa människor i kris, som exempelvis fallet med att man hyrde in privata brandmän för att skydda sina hem från de stora bränderna som härjat i Kalifornien.¹⁰⁶ Även innan denna nyhet rapporterades i media så har Naomi Klein skrivit om liknade händelser i sin bok "This changes everything". Hon beskriver hur stora försäkringsbolag hyrt in privata brandmän för att skydda sina viktiga kunder.¹⁰⁷ Enligt Alston så är risken med att privatisera att det i grund och botten är vinstdrivande och breddar ut ojämlikhet, diskriminering, marginalisering av fattiga människor och samhällen.¹⁰⁸ I en tidigare rapport har Alston skrivit om privatisering, extrem fattigdom och mänskliga rättigheter och där påpekar han att det finns stora grundläggande skillnader mellan målen som privatisering har och mänskliga rättigheter har. Privatisering har vinst som mål och omvandlar rättighetsbärare till kunder, medan inom mänskliga rättigheter är värdighet och jämlikhet något man strävar efter.¹⁰⁹ Alston menar också att i ett system där man pumpar in pengar till och genom den privata sektorn så har vissa företag börjat pumpa ut mer utsläpp för att

¹⁰³ Khong, 1992, s. 7.

¹⁰⁴ Khong, 1992, s. 32.

¹⁰⁵ A/HRC/41/39, s.12 paragraf 51.

¹⁰⁶ Varian, Ethan." While California Fires Rage, the Rich Hire Private Firefighters" i the New York Times, 2019-10-26. <https://www.nytimes.com/2019/10/26/style/private-firefighters-california.html> [hämtad 2020-01-07].

¹⁰⁷ Klein, Naomi. This changes everything: capitalism vs. the climate. (London: Allen Lane, 2014) s. 52-54.

¹⁰⁸ A/HRC/41/39, s.12 paragraf 50.

¹⁰⁹ United Nations, General Assembly. *Extreme poverty and human rights: note by the secretary-general*, A/73/396, 2018-09-26. <https://undocs.org/A/73/396> [hämtad 2020-01-07], s. 24, paragraph 82.

sedan ta betalt för att förstöra dem igen.¹¹⁰

Om man då jämför de två situationerna ser man att den starkaste parallellen är ojämlikhet, en utbredd ojämlikhet mellan människor. Vi kan även dra paralleller till tvångsförflyttning, i Sydafrika tvingades den icke-vita majoriteten att flytta ut till utvalda platser att man separerade befolkningen ännu mer.¹¹¹ Inom klimatapartheid tvingas människor att flytta på grund av utvinning av naturresurser och klimatförändring. Under början av apartheidtiden i Sydafrika fick dem ett ekonomiskt uppsving.¹¹² Som jag tidigare beskrivit tjänar de rika länderna, än så länge, på klimatförändringar och med en växande privat sektor som nischar sig på specifika klimatrelaterade problem finns det en risk för ett ekonomiskt uppsving i detta område.

Låt oss testa teorin genom att använda oss av formeln AX:BX::AY:BY.¹¹³

Apartheid i Sydafrika (A) ledde till att tusentals människor blev utsatta för stora ojämlikheter (X), enligt Alston kommer Klimatapartheid (B) leda till att miljontals blir utsatta för stora ojämlikheter (X). Apartheid i Sydafrika (A) tillåts hålla på utan att den internationella sfären la sig i och ledde till stort lidande för majoriteten av befolkningen. (Y), om klimatapartheid (B) tillåts utan att den internationelle sfären lägger sig i kommer det att leda till stort lidande för miljontals människor. (Y)

Men en sådan här formel säger oss väldigt lite egentligen. Det vi vill förstå genom denna teori är hur man använder analogin för att övertala, vad kan analogin ge beslutsfattare för information? Formeln tillåter oss enbart att snabbt visa upp liknelser mellan två händelser och hur man kan tänka kring dessa liknelser.

För att se hur effektivt liknelsen kan användas för att vägleda till att faktiskt agera använder vi oss av Yuen Foong Khongs AE ramverk. Där använder han sig av sex punkter för att utvärdera analogins effektivitet för beslutsfattare. Dessa är: (1)

¹¹⁰ A/HRC/41/39, s.12 paragraf 49.

¹¹¹ Clark och Worger, 2011, s. 69-70.

¹¹² Clark och Worger, 2011, s. 66.

¹¹³ Khong, 1992, s. 7.

problemets natur, (2) Vad som står på spel, (3) möjliga lösningar, (4) chanser för att lyckas, (5) utvärdera moralen, (6) faror.¹¹⁴

Problemets natur, genom att undersöka liknelserna mellan händelserna vill vi gräva oss in till kärnan av problemet. Vad är det vi tänker på när vi hör apartheid? Rasism och diskriminering, en utbredd ojämlikhet. Ojämlikheten var aktivt sanktionerad av staten och inte bara en konsekvens av regler och lagar. I apartheid i Sydafrika gjorde staten en stark gränsdragning mellan den vita minoriteten och den icke-vita majoriteten. I klimatapartheid är diskrimineringen och ojämlikheten ännu mer utbredd, det sker globalt och inte inom en enskild stat. Gränsen dras mellan de fattiga och de rika, de som kan klara sig och de som får lida. Jag menar att apartheid i Sydafrika separerade människor fysiskt från varandra, medan klimatapartheid breddar den socioekonomiska klyftan, men den fysiska separationen finns såklart. De rika bor i länder där det finns skydd medan de fattigaste bor mitt i riskzoner. Migrationen till det rika väst blir allt svårare och svårare hela tiden det fysiska börjar allt mer manifesteras. Man sanktionerar diskrimineringen genom att ha en övertro på att den privata sektorn ska rädda dagen. Problemets natur är en växande ojämlikhet.

Nästa steg är att undersöka vad som står på spel. Vad händer om vi inte agerar? Och hur kan det se ut om vi agerar? Om vi inte förändras systemet och sätter mänskliga rättigheter i centrum, övergår till en grön ekonomi och skapar de sociala skyddsnet som kommer behövas för att hantera övergången riskerar vi att få femtio år av utveckling och fattigdomsbekämpning gjort¹¹⁵ och miljontals riskerar att falla tillbaka i fattigdom.¹¹⁶ Det som hände i Sydafrika var att den icke-vita majoriteten blev diskriminerade och tvingade till fattigdom, de förlorade frihet och motstånd slogs ner med oerhört våld. Men vad händer om vi agerar? Att agera för att slippa en klimatapartheid kommer kräva enorma, globala samarbeten och enligt Alston kommer människor inom fossilbränsle branschen att förlora sina jobb. Men det är också därför

¹¹⁴ Khong, 1992, s. 10.

¹¹⁵ A/HRC/41/39, s.4 paragraf 13.

¹¹⁶ A/HRC/41/39, s.13 paragraf 54.

han förespråkar ett ansvarsfullt nätverk för att skydda arbetarna och inom förnybar energi och grön ekonomi kommer många fler jobb att skapas.¹¹⁷

Vad finns det för möjliga lösningar? I Sydafrika löste man apartheid dels genom ihärdiga protester från befolkningen och grupper inom landet. Men dessa slogs våldsamt ner. Opinionsarbetare inom andra gjorde sina röster hörda och försökte påverka sina regeringar att sätta in ekonomiska sanktioner mot Sydafrika. Men stater, speciellt i väst, var enbart villiga att försöka tysta rösterna genom att försiktigt fördöma Sydafrika, men de var inte alls villiga att sätta in ekonomiska sanktioner. Men människor gav sig inte, man vände sig istället till andra områden för att väcka uppmärksamhet för de orättvisor som skedde. Till exempel var det genom världen av sport som man lyckades slå igenom hårdast, genom att bojkotta och förvägra Sydafrika att delta i stora sportevenemang.¹¹⁸ Klimatapartheid kan hindras genom globala samarbeten, de internationella rösterna som hördes mot apartheid spelade en stor roll i att tvinga staten till förändring alltså skulle internationella röster och samarbeten kunna förhindra de orättvisor som kommer med klimatapartheid.

Hur sannolikt är det att man lyckas? Som Alston påstår kommer det krävas globalt samarbete på en nivå som aldrig sett förut för att förhindra klimatapartheid. Detta kan såklart låta som ett omöjligt mål. Under alla de årtionden som apartheid var i bruk går det att gissa att många kände att en lösning var långt bort, men genom att opinion runtom i världen gjorde sig hörda lyckades man till slut. Genom att medborgare trycker ifrån och tvingar sina stater att agera finns det alltid en chans. Alston lyfter fram en del av de rörelser som håller sina och alla stater till svars, till exempel Greta Thunberg som sprider klimatstrejk rörelsen, Extinction Rebellion som protesterar runt om i världen och Urgenda stiftelsen som stämde Nederländerna på grund av klimatkrisen, domen fastställde att stater har en skyldighet att förhindra klimatförändringar.¹¹⁹

¹¹⁷ A/HRC/41/39, s.13 paragraf 57.

¹¹⁸ Guelke, Adrian. Rethinking the Rise and Fall of Apartheid [Elektronisk resurs]. (New York: Palgrave, 2005) s. 189-190.

¹¹⁹ A/HRC/41/39, s.14 paragraf 61.

Är handlingen moraliskt rättvist? Att bedöma handlingars moraler är omöjligt att göra inom denna analys, det man kan analysera däremot är ansvar. De rikare länderna står för en majoritet av utsläppen som skadat miljön men står samtidigt som de som är mest kapabla till att skydda sig, de fattigare länderna har stått för väldigt lite av utsläppen men en majoritet av konsekvenserna. De står utan skydd.¹²⁰ Här kan man påpeka att det finns ett ansvar, men även det är omdebatterat och utom räckvidden för denna uppsats.

Vilka faror kan associeras med handlingarn? I fallet Sydafrika var det att länder inte ville lägga sig i dels för att skydda sina egna intressen och hålla handelsvägarna öppna, dels för att man respekterar suveräniteten. Suveräniteten är något som stater håller högt, att man inte lägger sig i varandras affärer och inhemska politik. Samma gäller i fallet klimatapartheid, problemet korsar gränser och gör att det globala samfundet står inför en stor utmaning, att samarbeta. Men i detta fall skulle den större faran vara att inte handla.

Vad är det vi har kommit fram till efter denna analys? Teorin om historiska analogier har förvisso hjälpt oss att tolka begreppet klimatapartheid och undersöka hur begreppet kan användas som ett argument. Sammanfattningsvis kan vi säga att liknelsen till Sydafrika säger oss att vi måste agera för att skydda våra politiska, sociala och ekonomiska rättigheter och att ett ansvarsfullt internationellt samarbete kan vara lösningen till att inte hamna i en klimatapartheid situation. Det som inte gick att göra var egentligen att undersöka moralen i att handla eller att inte handla, detta är en omöjlighet i denna uppsats.

4 Diskussion

I denna del diskuterar jag det jag kommit fram till i relation till relevant tidigare forskning.

¹²⁰ A/HRC/41/39, s.4 paragraf 14.

För att besvara uppsatsens frågeställningar, (1) Vad menar Philip Alston med begreppet klimatapartheid? Och (2) Vilka konsekvenser kan användandet av begreppet få i den rådande klimatdebatten, så var en kritisk retorik analys ett logiskt val. Eftersom jag vill göra en tolkning på begreppet så har metoden gett mig en förståelse för de retoriska byggnadsstenarna som ligger till grunden för vad klimatapartheid betyder. Valet av historiska analogier som teori gav mig de verktyg jag behövde för att förstå hur begreppet kan användas och hur det kan tolkas. Sammanfattningsvis kan man säga att metoden visade varför begreppet används och teorin berättade vad begreppet kan betyda.

Kjersti Fløttum beskriver två faktorer som betonar hur viktigt språket är när man diskuterar klimatförändringar: (1) man har utvecklat hur man talar om klimatförändringar, som är ett otroligt komplext fenomen, från enbart det fysiska till att gå över till socialt, politiskt, kulturellt, etiskt och kommunikativt, och (2) diskussioner om klimatförändringarna innehåller många olika röster från olika aktörer, och alla har olika agendor, attityder och intressen. Detta skapar ett flertal utmaningar för kommunikationen om fenomenet.¹²¹ Philip Alston är en av dessa röster som försöker få in mer mänskliga rättigheter och socioekonomi i klimatdebatten. Det är självklart att klimatförändringar är en fråga för mänskliga rättigheter, men av någon anledning har den hamnat på sidlinjen i den kategorin. Därav Alstons kritik, det handlar om att lyfta fram och sätta klimatfrågan mer centralt att de vars rättigheter är hotade inte förblir osynliga. Det är det som är Alstons huvudsakliga mål, därför han är speciella rapportören på det temat, att se till att de fattiga inte blir förbisedda och man ser till att deras rättigheter förblir intakta.

Det handlar inte bara om vad vi säger utan också hur vi säger det, hur vi väljer att uttrycka det. Att retoriska taktiker som troper gör att man klär upp orden och meningarna, det kan vara att du klär upp det för att dölja något eller klär upp det för att ge mer information. Meningen är att guida, inte manipulera publiken. När Alston använder begreppet klimatapartheid leder han oss till att tänka på orättvisor. Enligt

¹²¹ Fløttum, 2017, s. 1.

Dimitrinka Atanasova och Nelya Koteykos studie om användandet av metaforer i olika tidskrifter visade att krigsmetaforen är väldigt vanlig, speciellt i Storbritannien. Att använda krigsmetaforen har som syfte att "kalla till handling" och lyfta fram ambitiösa förslag på lösningar. Men samtidigt kan det slå fel och gå åt andra hållet och då göra människor apatiska inför ämnet och ovilliga att handla.¹²² Skillnaden på krigsmetaforen och klimatapartheid är att klimatapartheid är en analogi, en liknelse som refererar till en händelse som människor minns som en stor orättvisa. Varför är det relevant att tala om krigsmetaforer? Jo, liknelse och metafor är relativt besläktat inom retoriken man kan utgå från att generellt samma regler gäller för båda. Valet att använda apartheid som referens till orättvisa istället för en krigshändelse var ett väldigt taktiskt val. Som vi såg ovan kan krigsmetaforen slå fel, den kan vara för påträngande. Men apartheid får en att tänka på orättvisa och inte krig, alltså på det humana istället för det våldsamma. Vilket är Alstons syfte med sin rapport.

Analogin klimatapartheid används som ett argument för en viss handling, men vilken handling? Och hur effektiv är just den analogin för det syftet? Om vi jämför med användandet av apartheidanalogin i fallet Israel/Palestina kan vi få en bättre inblick i frågan. Suran Pillay kommer in på diskussionen om legitimitet och menar att apartheidanalogin är stark i fallet Palestina/Israel. Detta för att den jämför ett fall av brott mot mänskligheten med en kamp som kämpar för att få legitimitet bland väststaterna.¹²³ Han diskuterar hur man legitimerar våld eller ingripande. Till exempel så brydde sig inte andra stater om apartheid under kalla kriget, för då kunde man legitimera orättvisorna genom att de skyddade mot kommunismen framväxt. Men efter kalla kriget så var inte det argumentet giltigt längre.¹²⁴ Analogin kanske inte är perfekt i varken fallet Israel eller klimatapartheid, men det behöver den inte vara. Huvudpoängen är att man lyckas belysa ett förtryckande system, vare sig det är sin egen stat, en ockupation eller FN och alla internationella aktörer.¹²⁵ Den handling Alston kräver är att

¹²² Atanasova och Koteyko, 2017, 83.

¹²³ Pillay, 2015, 108.

¹²⁴ Pillay, 2015, 109.

¹²⁵ Tallie, T.J." The historian and apartheid" I Jacobs, Sean och Soske, Jon (red.). *Apartheid Israel: The Politics of an Analogy* [Elektronisk resurs]. (Chicago: Haymarket Press, 2015) s. 69.

aktivt samarbeta för att rädda vår jord och skydda de som inte kan fly. Om apartheidanalogins främsta styrka i Israel situationen var att den satt den mänskliga skadan som orsakas under ockupation framför ögonen på det globala samfundet, då kan man dra parallellen att den även i klimatfrågan kanske sätter mänskligt lidande i centrum för alla klimatdebatter.¹²⁶

Vad för läxa är det meningen att vi ska ha lärt oss från apartheid i Sydafrika? Vad är det som gör att vi kan använda analogin? Enligt Jon Soske och Sean Jacobs har den viktigaste läxan varit att det var den internationella rörelse som var den stora bidragande faktorn som ledde till Sydafrikas befrielse.¹²⁷ Svaret kanske aldrig var svårare än så.

Klimatförändringar och global uppvärmning är det största hotet för oss människor, för oss alla runtom hela globen. För att lösa problemet kommer vi att behöva samarbeta, allihop. Det är något vi aldrig lyckats med förut men vi kommer behöva lyckas denna gång.

Vad är min tolkning på vad Alston menar med begreppet klimatapartheid då? Alston använder begreppet för att förklara den växande ojämlikheten som klimatförändringarna kommer att skapa om vi inte strukturerar om ekonomin, samhällsskydden och om mänskliga rättighets regimen inte strukturerar om för att skydda våra sociala, ekonomiska och politiska rättigheter i en klimatkris. Jag tolkar begreppet som en strategi för att få FN och andra människorätts organisationer att agera, ett sätt att legitimera debatten och göra de som faller offer synliga. Men vilka konsekvenser kan användandet av begreppet få? Som jag tidigare nämnt i fallet med historiska analogier finns det kritiker som säger att analogier kan användas för att rättfärdiga ett beteende eller försvara en ställning utan att analogin faktiskt är relevant i frågan. Med tanke på dagens klimatdebatt där man diskuterar just retoriken finns det risk att begreppet tolkas som alarmistiskt, alltså att det är en överdrift för att skrämna.

¹²⁶ Jacobs, Sean och Soske, Jon." Apartheid/Hafrada: South Africa, Israel, and the politics of historical comparison" I Jacobs, Sean och Soske, Jon (red.). *Apartheid Israel: The Politics of an Analogy* [Elektronisk resurs]. (Chicago: Haymarket Press, 2015) s. 13.

¹²⁷ Jacobs och Soske, 2015, s. 18.

Men när det kommer till tolkningar är det väldigt subjektivt, hur man använder begreppet kommer i slutändan bero på vilken agenda du har.

5 Bibliografi

Rapporter

United Nations, General Assembly. *Climate change and poverty: Report of the Special Rapporteur on extreme poverty and human rights*, A/HRC/41/39, 2019-07-17, <https://undocs.org/A/HRC/41/39> [hämtad 2020-01-07].

United Nations, General Assembly. *Extreme poverty and human rights: note by the secretary-general*, A/73/396, 2018-09-26. <https://undocs.org/A/73/396> [hämtad 2020-01-07].

Böcker

Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*, 2 uppl. Stockholm: Liber, 2015

Alvehus, Johan. *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 2. uppl. Stockholm: Liber, 2019.

Clark, Nancy L. och Worger, William H. *South Africa: the rise and fall of apartheid* [Elektronisk resurs], 2. uppl. Harlow: Longman, 2011.

Fløttum, Kjersti (red.). *Role of Language in the Climate Change Debate* [Elektronisk resurs]. New York: Taylor and Francis, 2017.

Guelke, Adrian. *Rethinking the Rise and Fall of Apartheid* [Elektronisk resurs]. New York: Palgrave, 2005.

Gustavsson, Martin och Svanström, Yvonne (red.). *Metod: guide för historiska studier*, 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, 2018.

Hellspong, Lennart. *Forskningsuppsatsens retorik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, 2014.

Jacobs, Sean och Soske, Jon (red.). *Apartheid Israel: The Politics of an Analogy* [Elektronisk resurs]. Chicago: Haymarket Press, 2015] Johannesson, Kurt. *Retorik eller konsten att övertyga*, 2., rev. och omarb. Uppl. Stockholm: Norstedt, 1998.

Khong, Yuen Foong. *Analogies at war: Korea, Munich, Dien Bien Phu, and the Vietnam decisions of 1965*. Princeton: Princeton University Press, 1992.

Kjeldsen, Jens E. *Retorik idag: introduktion till modern retorikteori*, 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, 2008.

Klein, Naomi. *This changes everything: capitalism vs. the climate*. London: Allen Lane, 2014.

Lindqvist Grinde, Janne. *Klassisk retorik för vår tid*, 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, 2008.

Mral, Brigitte, Gelang, Marie & Bröms, Emelie. Kritisk retorikanalys: text, bild, actio. Ödåkra: Retorikförlaget, 2016.

Artiklar och uppslagsverk

Cagle, Susie. "California's fire season has been bad. But it could have been much worse" i the Guardian, 2019-11-01. <https://www.theguardian.com/us-news/2019/nov/01/california-wildfire-season-2019> [hämtad 2020-01-07].

Chang, Yan. "On rhetorical functions and structural patterns of analogy" i Theory and Practice in Language Studies vol. 2, nr 12 (2012) s. 2387-2592.

Encyclopaedia Britannica. "Apartheid" i Encyclopaedia Britannica, 2019-09-05. <https://www.britannica.com/topic/apartheid> [hämtad 2020-01-07].

Kann, Drew. "US begins formal withdrawal from Paris climate accord" i CNN Politics, 2019-10-04. <https://edition.cnn.com/2019/11/04/politics/trump-formal-withdrawal-paris-climate-agreement/index.html> [hämtad 2020-01-08].

New York University School of Law, "Philip G. Alston" 2020-01-07. <https://its.law.nyu.edu/facultyprofiles/index.cfm?fuseaction=profile.biography&personid=19742> [hämtad 2020-01-07].

Philips, Dom. "Jair Bolsonaro launches assault on Amazon rainforest protections" i the Guardian, 2019-01-02. <https://www.theguardian.com/world/2019/jan/02/brazil-jair-bolsonaro-amazon-rainforest-protections> [hämtad 2020-01-08]

Pressler, Jessica. "Goldman Has the Power" i the Intelligencer, 2012-11-03. <http://nymag.com/intelligencer/2012/11/goldman-has-the-power.html> [hämtad 2020-01-07].

Rogvall Filippa. "Jag är rädd för de här alarmisterna" i Expressen, 2019-11-17. <https://www.expressen.se/nyheter/qs/klimat/alarmisterna-sager-at-oss-att-sluta-leva/> [hämtad 2020-01-07].

Rogvall, Filippa. "Klimatdebatten handlar om att vi ska må dåligt" i Expressen, 2019-12-01. <https://www.expressen.se/nyheter/qs/klimat/akesson-det-ar-obehagligt-med-alarmism-i-debatten/> [hämtad 2020-01-07].

Shellenberger, Michael. "Why Apocalyptic Claims About Climate Change Are Wrong" i Forbes, 2019-11-25. <https://www.forbes.com/sites/michaelshellenberger/2019/11/25/why-everything-they-say-about-climate-change-is-wrong/#1f19640512d6> [hämtad 2020-01-08]

Varian, Ethan. "While California Fires Rage, the Rich Hire Private Firefighters" i the New York Times, 2019-10-26. <https://www.nytimes.com/2019/10/26/style/private-firefighters-california.html> [hämtad 2020-01-07].

Wang, Zheng." The dangers of history analogies" i the Diplomat, 2014-07-25.
<https://thediplomat.com/2014/07/the-dangers-of-history-analogies/> [hämtad 2020-01-07].